ПОЛТАВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ПОЛТАВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
Циклова комісія бізнесу й адміністрування

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор
_____ Людмила ФРАНКО
«_02__» ____вересня_____ 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни «Товарознавство (теоретичні основи)»

освітня програма/спеціалізація «Логістика»
спеціальність D7 Торгівля
галузь знань D Бізнес, адміністрування та право

Робоча програма навчальної дисципліни «Товарознавство (теоретичні основи)» схвалена та рекомендована до використання в освітньому процесі на засіданні циклової комісії бізнесу й адміністрування.
Протокол від «_02__» _____вересня_____ 2026 р. № _01__

Полтава 2026

Розробник: Рачинська Зоя Павлівна, викладач вищої категорії циклової комісії бізнесу й адміністрування Полтавського фахового коледжу Полтавського університету економіки і торгівлі.

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії бізнесу й адміністрування.

Протокол від «_02__» _вересня____ 2026 р. № _01__

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми «Логістика»

спеціальності «Торгівля»

освітнього ступеню

фаховий молодший бакалавр _____ Анжела ЗАХАРЕНКО-СЕЛЕЗНЬОВА

Голова циклової комісії _____ Анжела ЗАХАРЕНКО-СЕЛЕЗНЬОВА

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Місце у структурно-логічній схемі підготовки	*Пререквізити:* Організація торгівлі, хімія *Постреквізити:* Сенсорний аналіз, методи хімічного аналізу, товарні аспекти якості продукції, ринок і ресурси товарів
Мова викладання	українська
Статус дисципліни	обов'язкова
Курс/семестр вивчення	1 курс, 1 семестр
Кількість кредитів ЄКТС / кількість модулів	5 / 2
Денна форма навчання:	
Кількість годин: – загальна кількість: 150 годин	
- лекції: 18	
- практичні (семінарські, лабораторні) заняття: 32	
- самостійна робота: 100	
- вид підсумкового контролю (ПМК, екзамен): екзамен	

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення навчальної дисципліни. Метою є формування у здобувачів фахової передвищої освіти системи теоретичних знань і практичних умінь щодо основних закономірностей формування асортименту, споживчих властивостей, якості та конкурентоспроможності товарів; опанування принципів класифікації, кодування, стандартизації та оцінювання якості товарів; вивчення чинників, що впливають на формування і збереження їхніх споживчих властивостей на всіх етапах товароруху; набуття навичок застосування товарознавчих знань у професійній діяльності для забезпечення якості, безпечності та раціонального асортименту товарів на підприємствах торгівлі.

Предмет. Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретичні засади формування, оцінювання, забезпечення та збереження споживчих властивостей і якості товарів; закономірності формування асортименту, класифікації та кодування товарів; чинники, що впливають на їхню якість і конкурентоспроможність; методи оцінювання якості та безпечності товарів, принципи стандартизації, сертифікації, маркування, пакування, транспортування і зберігання товарів на всіх етапах товароруху.

Завдання дисципліни: засвоєння основ товарознавства, класифікації та кодування товарів; опанування методів оцінювання споживних властивостей і якості; формування умінь аналізувати асортимент, маркування, пакування та умови зберігання; набуття практичних навичок товарознавчої експертизи й контролю якості.

Перелік компетентностей та програмні результати навчання

Компетентності	**Програмні результати навчання**
СК 2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо діяльності підприємства. СК 4. Здатність визначати характеристики	РН 3. Володіти державною та іноземною мовами у професійній діяльності. РН 7. Застосовувати всебічні спеціалізовані емпіричні й теоретичні знання у сфері підприємницької та торговельної діяльності

товарів і послуг у підприємницькій та торговельній діяльності. СК 8. Здатність визначати і задовольняти потреби споживачів як пріоритетних суб'єктів ринку.	для подальшого використання у практичній діяльності. РН 10. Визначати характеристику товарів і послуг у підприємницькій та торговельній діяльності за допомогою сучасних методів.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1. Теоретико-методологічні засади товарознавства

Тема 1. Предмет, методи та завдання товарознавства

Товарознавство як наука і навчальна дисципліна. Об'єкт, предмет, мета та завдання. Товар як об'єкт товарознавства. Основні поняття, методи дослідження. Етапи розвитку товарознавства та його роль у сучасній логістиці. Аналіз товару як об'єкта товарознавства; опрацювання основних термінів і складання понятійної карти.

Здобувачі повинні знати: Товарознавство як наука і навчальна дисципліна; Об'єкт, предмет, мета та завдання; Товар як об'єкт товарознавства; Основні поняття, методи дослідження; Етапи розвитку товарознавства та його роль у сучасній логістиці .

Здобувачі повинні вміти: Аналіз товару як об'єкта товарознавства; опрацювання основних термінів і складання понятійної карти..

Тема 2. Споживні властивості та показники якості товарів

Поняття споживних властивостей товарів. Функціональні, ергономічні, естетичні, екологічні властивості та безпечність. Показники якості, їх класифікація і значення для оцінювання товарів.Визначення споживних властивостей на прикладах товарів; порівняння показників якості двох товарів.

Здобувачі повинні знати: Поняття споживних властивостей товарів; Функціональні, ергономічні, естетичні, екологічні властивості та безпечність; Показники якості, їх класифікація і значення для оцінювання товарів.

Здобувачі повинні вміти: Визначення споживних властивостей на прикладах товарів; порівняння показників якості двох товарів..

Тема 3. Класифікація та кодування товарів

Сутність і призначення класифікації товарів. Класифікаційні ознаки, ієрархічний і фасетний методи. Системи кодування та товарні коди, використання у торгівлі, обліку й логістиці.Класифікація асортименту товарної групи; аналіз класифікаційних ознак та кодів товарних позицій.

Здобувачі повинні знати: Сутність і призначення класифікації товарів; Класифікаційні ознаки, ієрархічний і фасетний методи; Системи кодування та товарні коди, використання у торгівлі, обліку й логістиці.

Здобувачі повинні вміти: Класифікація асортименту товарної групи; аналіз класифікаційних ознак та кодів товарних позицій..

Тема 4. Асортимент товарів і його формування

Поняття товарного асортименту, його структура і види. Показники широти, глибини, повноти, стійкості та оновлення асортименту. Основи формування асортиментної політики торговельного підприємства.Розрахунок показників широти, глибини, повноти та оновлення асортименту на прикладі магазину.

Здобувачі повинні знати: Поняття товарного асортименту, його структура і види; Показники широти, глибини, повноти, стійкості та оновлення асортименту; Основи формування асортиментної політики торговельного підприємства.

Здобувачі повинні вміти: Розрахунок показників широти, глибини, повноти та оновлення асортименту на прикладі магазину..

Тема 5. Якість товарів та методи її оцінювання

Поняття якості товарів і чинники її формування. Органолептичні, вимірювальні, експертні, реєстраційні методи оцінювання. Показники якості, переваги й обмеження різних методів.Порівняльна характеристика органолептичного, вимірювального, експертного і реєстраційного методів оцінювання якості.

Здобувачі повинні знати: Поняття якості товарів і чинники її формування; Органолептичні, вимірювальні, експертні, реєстраційні методи оцінювання; Показники якості, переваги й обмеження різних методів.

Здобувачі повинні вміти: Порівняльна характеристика органолептичного, вимірювального, експертного і реєстраційного методів оцінювання якості..

Модуль 2. Забезпечення якості та збереження товарів

Тема 6. Стандартизація, технічне регулювання та підтвердження відповідності

Призначення стандартизації та технічного регулювання. Нормативні документи, технічна документація, вимоги до продукції. Підтвердження відповідності, декларації та знаки відповідності.Аналіз позначень стандартів, технічної документації, декларацій та знаків відповідності на прикладах товарів.

Здобувачі повинні знати: Призначення стандартизації та технічного регулювання; Нормативні документи, технічна документація, вимоги до продукції; Підтвердження відповідності, декларації та знаки відповідності.

Здобувачі повинні вміти: Аналіз позначень стандартів, технічної документації, декларацій та знаків відповідності на прикладах товарів..

Тема 7. Ідентифікація, маркування та інформація про товар

Поняття ідентифікації товарів. Функції та види маркування. Обов'язкова й додаткова інформація про товар, штрихове кодування. Ознаки невідповідності маркування.

Читання маркування й аналіз етикеток; виявлення інформаційних невідповідностей, розбір штрихових кодів.

Здобувачі повинні знати: Поняття ідентифікації товарів; Функції та види маркування; Обов'язкова й додаткова інформація про товар, штрихове кодування; Ознаки невідповідності маркування.

Здобувачі повинні вміти: Читання маркування й аналіз етикеток; виявлення інформаційних невідповідностей, розбір штрихових кодів..

Тема 8. Пакування товарів та його товарознавче значення

Функції пакування у товароруху. Види тари та пакувальних матеріалів, їх захисні, транспортні й інформаційні властивості. Вибір пакування з урахуванням особливостей товару та екологічних аспектів.Порівняння пакувальних матеріалів; оцінювання захисної та інформаційної функцій; вибір пакування для товару.

Здобувачі повинні знати: Функції пакування у товароруху; Види тари та пакувальних матеріалів, їх захисні, транспортні й інформаційні властивості; Вибір пакування з урахуванням особливостей товару та екологічних аспектів.

Здобувачі повинні вміти: Порівняння пакувальних матеріалів; оцінювання захисної та інформаційної функцій; вибір пакування для товару..

Тема 9. Зберігання, транспортування та товарні втрати

Чинники збереження якості товарів. Умови та режими зберігання, транспортування, терміни придатності. Дефекти, природні втрати, причини виникнення і способи запобігання.Розв'язання ситуаційних завдань щодо режимів зберігання, термінів придатності, дефектів і товарних втрат.

Здобувачі повинні знати: Чинники збереження якості товарів; Умови та режими зберігання, транспортування, терміни придатності; Дефекти, природні втрати, причини виникнення і способи запобігання.

Здобувачі повинні вміти: Розв’язання ситуаційних завдань щодо режимів зберігання, термінів придатності, дефектів і товарних втрат..

Тема 10. Товарознавча експертиза та управління якістю товарів у торгівлі

Мета та завдання товарознавчої експертизи. Порядок огляду та оцінювання товарів, фіксація дефектів, складання акта. Контроль якості під час приймання та реалізації товарів.Складання акта огляду товару, аналіз дефектів; кейс щодо приймання партії та планування контролю якості.

Здобувачі повинні знати: Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу; Мета та завдання товарознавчої експертизи; Порядок огляду та оцінювання товарів, фіксація дефектів, складання акта; Контроль якості під час приймання та реалізації товарів.

Здобувачі повинні вміти: Складання акта огляду товару, аналіз дефектів; кейс щодо приймання партії та планування контролю якості..

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план навчальної дисципліни «Товарознавство (теоретичні основи)»

Назва теми (лекції)	Годин	Назва теми та питання практичного заняття	Годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Годин
Модуль 1. Теоретико-методологічні засади товарознавства					
Тема 1. Предмет, методи та завдання товарознавства (лекція 1)	2	Практичне заняття 1. Предмет, методи та завдання товарознавства 1.Аналіз товару як об’єкта товарознавства; опрацювання основних термінів і складання понятійної карти.	4	Самостійне опрацювання матеріалів, завдань НМП та дистанційного курсу. Реферат «Роль товарознавства у сучасній логістиці»; доповідь «Етапи розвитку товарознавчої науки».	10
Тема 2. Споживні властивості та показники якості товарів (лекція 2)	2	Практичне заняття 2. Споживні властивості та показники якості товарів 1.Визначення споживних властивостей на прикладах товарів; порівняння показників якості двох товарів.	4	Самостійне опрацювання матеріалів, завдань НМП та дистанційного курсу. Реферат «Класифікація споживних властивостей»; порівняльна таблиця показників якості двох товарів.	10
Тема 3. Класифікація та кодування	2	Практичне заняття 3. Класифікація та кодування товарів 1.Класифікація	2	Самостійне опрацювання матеріалів, завдань	10

товарів (лекція 3)		асортименту товарної групи; аналіз класифікаційних ознак та кодів товарних позицій.		НМП та дистанційного курсу. Доповідь «Значення класифікації товарів для обліку й логістики»; створення схеми класифікації товарної групи.	
Тема 4. Асортимент товарів і його формування (лекція 4)	2	Практичне заняття 4. Асортимент товарів і його формування 1.Розрахунок показників широти, глибини, повноти та оновлення асортименту на прикладі магазину.	2	Самостійне опрацювання матеріалів, завдань НМП та дистанційного курсу. Реферат «Асортиментна політика торговельного підприємства»; аналіз асортименту магазину.	10
Тема 5. Якість товарів та методи її оцінювання (лекція 5)	2	Практичне заняття 5. Якість товарів та методи її оцінювання 1.Порівняльна характеристика органолептичного, вимірювального, експертного і реєстраційного методів оцінювання якості.	4	Самостійне опрацювання матеріалів, завдань НМП та дистанційного курсу. Доповідь «Сучасні методи оцінювання якості товарів»; порівняння переваг і обмежень методів.	10
Поточна модульна робота 1	–	Виконання поточної модульної роботи 1 (теми 1–5) у формі тесту або практичних ситуацій.	–	Підготовка до поточної модульної роботи 1.	–
Разом за модулем 1	10		16		50
Модуль 2. Забезпечення якості та збереження товарів					
Тема 6. Стандартизація, технічне регулювання та підтвердження відповідності (лекція 6)	2	Практичне заняття 6. Стандартизація, технічне регулювання та підтвердження відповідності 1.Аналіз позначень стандартів, технічної документації, декларацій та знаків відповідності на прикладах товарів.	4	Самостійне опрацювання матеріалів, завдань НМП та дистанційного курсу. Реферат «Роль стандартизації у забезпеченні якості товарів»; огляд вимог до обраної групи товарів.	10
Тема 7. Ідентифікація, маркування та інформація про товар (лекція 7)	2	Практичне заняття 7. Ідентифікація, маркування та інформація про товар 1.Читання маркування й аналіз етикеток; виявлення	4	Самостійне опрацювання матеріалів, завдань НМП та дистанційного курсу. Доповідь	10

		інформаційних невідповідностей, розбір штрихових кодів.		«Маркування як джерело інформації для споживача»; фотозвіт з аналізом етикеток.	
Тема 8. Пакування товарів та його товарознавче значення (лекція 8)	2	Практичне заняття 8. Пакування товарів та його товарознавче значення 1.Порівняння пакувальних матеріалів; оцінювання захисної та інформаційної функцій; вибір пакування для товару.	2	Самостійне опрацювання матеріалів, завдань НМП та дистанційного курсу. Реферат «Екологічні аспекти пакування»; обґрунтування пакування для обраного товару.	10
Тема 9. Зберігання, транспортування та товарні втрати (лекція 9)	2	Практичне заняття 9. Зберігання, транспортування та товарні втрати 1. Розв’язання ситуаційних завдань щодо режимів зберігання, термінів придатності, дефектів і товарних втрат.	4	Самостійне опрацювання матеріалів, завдань НМП та дистанційного курсу. Доповідь «Чинники збереження якості товарів»; алгоритм запобігання товарним втратам.	10
Тема 10. Товарознавча експертиза та управління якістю товарів у торгівлі(лекційні години не передбачені; теоретичний матеріал опрацьовується на практичному занятті та в ході самостійної роботи)	0	Практичне заняття 10. Товарознавча експертиза та управління якістю товарів у торгівлі 1.Складання акта огляду товару, аналіз дефектів; кейс щодо приймання партії та планування контролю якості.	2	Самостійне опрацювання матеріалів, завдань НМП та дистанційного курсу. Реферат «Товарознавча експертиза у вирішенні торговельних спорів»; мініпроєкт «Програма контролю якості товарної групи».	10
Поточна модульна робота 2	–	Виконання поточної модульної роботи 2 (теми 5–10) у формі тесту або практичних ситуацій.	–	Підготовка до поточної модульної роботи 2.	–
Разом за модулем 2	8		16		50
Разом за дисципліною	18		32		100

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Види робіт	**Максимальна кількість балів**
Модуль 1 (теми 1–5): відвідування — 5; контрольне опитування — 5; обговорення та навчальні завдання — 5; самостійна робота — 5; тестування — 5; модульна робота — 5.	30
Модуль 2 (теми 6–10): відвідування — 5; контрольне опитування — 5; обговорення та навчальні завдання — 5; самостійна робота — 5; тестування — 5; модульна робота — 5.	30
Екзамен	40
Разом	100

6. Засоби оцінювання

Усне опитування, виконання та захист практичних робіт, аналіз товарних зразків і маркування, ситуаційні завдання, презентації, самостійні роботи, модульне тестування, підсумковий модульний контроль.

Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни

Форма роботи	**Вид роботи**	**Бали**
1. Навчальна	Підготовка якісних презентацій або мультимедійних матеріалів до тем лекцій / практичних занять Успішне проходження додаткового онлайн-тестування	до 10 балів (за весь семестр)
2. Науково-дослідна	Участь у студентській науково-практичній конференції або круглому столі з тематики дисципліни Підготовка та публікація тез доповіді Виконання аналітичного міні-дослідження (наприклад, порівняльний аналіз форматів роздрібної торгівлі або оцінка організації товаропостачання конкретного підприємства) Участь у студентських олімпіадах, конкурсах фахової майстерності з економічних дисциплін	до 10 балів (за весь семестр)

Шкала оцінювання знань здобувачів фахової передвищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю проведення повторного підсумкового контролю
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни та проведенням підсумкового контролю

7. ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

1. Товарознавство. Теоретичні основи : підручник / Н. В. Мережко та ін. ; за ред. Н. В. Мережко. Київ : Державний торговельно-економічний університет, 2024. 456 с.

2. Горач О. О., Новікова Н. В. Товарознавство харчових продуктів : навч. посіб. Херсон : ХДАЕУ, 2023. URL: https://dspace.ksaeu.kherson.ua/handle/123456789/9055.

3. Чорна Т. М. Товарознавство продовольчих товарів : навч. посіб. Ірпінь : Державний податковий університет, 2023. URL: https://ir.dpu.edu.ua/entities/publication/a1fd252f-6403-4e2f-9d41-a097ded21bbd.

4. Товарознавство непродовольчих товарів : підручник : у 2 ч. Ч. 1 / Н. І. Доманцевич та ін. Львів : Растр-7, 2023. 420 с.

5. Законодавство України : офіційний портал. URL: https://zakon.rada.gov.ua/.

6. ДП «УкрНДНЦ». Національний орган стандартизації. URL: https://uas.org.ua/.

Додаткові ресурси

1.Codex Alimentarius: https://www.fao.org/fao-who-codexalimentarius/;

2. European Commission Food Safety: https://food.ec.europa.eu/.

3. Законодавство України : офіційний портал Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/.

4. ДП «УкрНДНЦ». Національний орган стандартизації. URL: https://uas.org.ua/.

5. Про захист прав споживачів : Закон України від 12.05.1991 № 1023-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text.

6. Про стандартизацію : Закон України від 05.06.2014 № 1315-VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1315-18#Text.

7. Про технічні регламенти та оцінку відповідності : Закон України від 15.01.2015 № 124-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/124-19#Text.

8. Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів : Закон України від 06.12.2018 № 2639-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2639-19#Text.

9. Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів : Закон України від 23.12.1997 № 771/97-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771/97-%D0%B2%D1%80#Text.

10. Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України : офіційний вебсайт. URL: https://me.gov.ua/.

11. Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів : офіційний вебсайт. URL: https://dpss.gov.ua/.

12. Державна служба статистики України : офіційний вебсайт. URL: https://ukrstat.gov.ua/.

13. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : електронні інформаційні ресурси. URL: https://www.nbuv.gov.ua/.

8. ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Microsoft Office / LibreOffice, табличний редактор Excel / Calc, браузер, дистанційний курс у системі Moodle ; електронні каталоги стандартів і нормативних документів.